

3 Střednědobý fiskální výhled

3.1 Střednědobý výhled státního rozpočtu a výdajové rámce

Saldo hospodaření veřejných rozpočtů v metodice fiskálního cílení dosáhlo v roce 2008 hodnoty -35,4 mld. Kč, tedy -1,0 % HDP. To je o 0,2 p.b. lepší výsledek, než bylo očekáváno v předchozím Fiskálním výhledu. Pro rok 2009 je však v současnosti odhadován tento deficit ve výši 6,4 % HDP. Meziroční zhoršení tak dosahuje 5,4 p.b. Uvedené zhoršení je pochopitelně dáno výrazným propadem daňových příjmů a nárůstem sociálních dávek a úrokových plateb a výdaji v souvislosti s Národním protikrizovým plánem.

Neboť nepříznivý vývoj hospodaření veřejných rozpočtů by pokračoval i v roce 2010, schválila Poslanecká sněmovna „Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010“, jenž jednak dočasně omezuje některé plánované mandatorní výdaje, ovšem zejména zvyšuje daňové příjmy. V důsledku dodržení, resp. mírného snížení, výdajového rámce pro rok 2010, a tedy sterilizace stimulačních a cyklických výdajů, lze pro tento rok očekávat deficit veřejných rozpočtů (metodika fiskálního cílení) ve výši 4,9 % HDP.

Uvedené skutečnosti, zejména vypršení dočasného omezení mandatorních výdajů, doprovázené výraznějším snížením výdajového rámce pak pro rok 2011 generují deficit veřejných rozpočtů ve výši 5,5 % HDP (viz Tabulka 3-1). Očekávané deficity veřejných rozpočtů v letech 2010 a 2011 jsou o 3,2 p.b., resp. o 4,2 p.b. vyšší, než činil předpoklad v loňském Fiskálním výhledu.

U veřejných rozpočtů mimo státní rozpočet a státní fondy přepokládáme po výrazném zhoršení hospodaření v roce 2009 určité zlepšení deficitu na úroveň 0,3 % HDP v letech 2010 a 2011, resp. 0,2 % HDP v roce 2012. Deficit ve výši zhruba 0,3 % HDP bude vyvolán zejména nutností hradit závazky spojené s odstraňováním starých ekologických zátěží. U místních rozpočtů a zdravotních pojišťoven předpokládáme v letech 2010 až 2012 v podstatě vyrovnané hospodaření.

Tabulka 3-1: Aktualizovaný střednědobý výhled veřejných rozpočtů (fiskální cílení)

		2008	2009	2010	2011	2012
			<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Cíl pro vládní sektor (ESA 95)	<i>(mld. Kč) [1]</i>	-77,4	-239,6	-195,8	-215,7	-222,6
	<i>(% HDP) [2]</i>	-2,1	-6,6	-5,3	-5,6	-5,5
Rozdíl ESA 95 - fiskální cílení	<i>(mld. Kč) [3]</i>	-40,2	-7,7	-14,9	-4,2	-14,2
Cíl pro veřejné rozpočty (metodika fiskálního cílení)	<i>(mld. Kč) [4=1-3]</i>	-35,4	-233,4	-180,9	-211,5	-208,4
	<i>(% HDP) [5]</i>	-1,0	-6,4	-4,9	-5,5	-5,1
Saldo složek VR mimo SR a SF	<i>(% HDP) [6]</i>	0,9	-0,7	-0,3	-0,3	-0,2
	<i>(% HDP) [7=5-6]</i>	-1,9	-5,8	-4,7	-5,2	-5,0
Cíl pro státní rozpočet a státní fondy	<i>(mld. Kč) [8]</i>	-69,4	-208,4	-163,7	-184,1	-184,0
státní rozpočet	<i>(mld. Kč) [8a]</i>	-46,7	-205,2	-160,3	-184,5	-183,5
státní fondy	<i>(mld. Kč) [8b]</i>	-22,7	-3,2	-3,5	0,4	-0,5
Predikce příjmů SR a SF	<i>(mld. Kč) [9]</i>	1081,7	1075,3	1131,5	976,4	1013,3
státní rozpočet	<i>(mld. Kč) [9a]</i>	987,2	937,7	1018,1	936,4	973,4
státní fondy	<i>(mld. Kč) [9b]</i>	94,4	137,6	113,4	40,0	39,8
Nové výdajové rámce pro SR a SF	<i>(mld. Kč) [10=9-8]</i>	1151,1	1283,7	1295,2	1160,5	1197,2
státní rozpočet	<i>(mld. Kč) [10a]</i>	1033,9	1142,9	1178,3	1120,9	1156,9
státní fondy	<i>(mld. Kč) [10b]</i>	117,2	140,8	116,9	39,6	40,3

Poznámky: Snížení úrovně příjmů a výdajů od roku 2011 (bez vlivu na očekávané saldo) vyplývá ze skutečnosti, že ve výhledu státního rozpočtu po roce 2009 nejsou zahrnuty očekávané příjmy z fondů EU a výdaje jimi financované.

Poslanecká sněmovna v prosinci 2008 schválila usnesením č. 966/2008 částky střednědobého výdajového rámce na roky 2010 a 2011. Ty pro státní rozpočet a státní fondy činily 1 126,5 mld. Kč pro rok 2010 a 1 171,1 mld. Kč pro rok 2011 v nekonsolidovaném vyjádření.

Podle rozpočtových pravidel je možné schválené výdajové rámce upravit pouze o taxativně vymezené položky. Výdajový rámec pro rok 2010 je třeba zvýšit o nově zahrnuté očekávané výdaje spolufinancované z fondů EU ve výši 96,3 mld. Kč. Úpravy z titulu změn rozpočtového určení daní ani žádné další povolené úpravy se v letech 2010 a 2011 neuvažují. Po zohlednění změn dotačních vztahů mezi státním rozpočtem a státními fondy (konsolidace) dosahují schválené výdajové rámce po úpravách hodnoty 1 296,0 mld. Kč v roce 2010 a 1 170,6 mld. Kč v roce 2011 (viz Tabulka 3-2).

Tabulka 3-2: Úprava výdajových rámců podle rozpočtových pravidel (metodika fiskálního cílení, mld. Kč)

		2010	2011
Rámce schválené v roce 2008 - nekonsolidované	[1]	1126,5	1171,1
Konsolidace (výhled v roce 2008)	[2]	14,2	14,5
Rámce schválené v roce 2008 - konsolidované	[3=1-2]	1112,3	1156,6
Povolené úpravy	[4=5+6+7]	96,3	0,0
- změna rozpočtového určení daní	[5]	0,0	0,0
- změna objemu výdajů financovaných z prostředků EU	[6]	96,3	0,0
- mimořádné vlivy	[7]	0,0	0,0
Rámce schválené v roce 2008 po úpravách - konsolidované	[8=3+4]	1208,6	1156,6
Konsolidace (výhled 2009)	[9]	87,3	14,0
Rámce schválené v roce 2008 po úpravách - nekonsolidované	[10=8+9]	1296,0	1170,6

Jak již bylo výše konstatováno, v rámci úsporných opatření bylo PSP ČR předložen návrh na snížení výdajových limitů o 0,8 mld. Kč pro rok 2010, resp. o 10,1 mld. Kč pro rok 2011. Pro rok 2012 je navrhován výdajový limit ve výši 1197,2 mld. Kč.

Tabulka 3-3: Vyhodnocení dodržování výdajových rámců (metodika fiskálního cílení, mld. Kč)

		2010	2011
Rámce schválené v roce 2008 po úpravách	[1]	1296,0	1170,6
Nové výdajové rámce	[2]	1295,2	1160,5
Zpřísnění (-) / překročení (+) výdajových rámců	[3=2-1]	-0,8	-10,1

3.2 Střednědobý výhled vládního sektoru

Saldo vládního sektoru

Saldo vládního sektoru je v roce 2008 odhadováno na -2,1 % HDP, tedy o 1,4 p.b. horší než v roce 2007. Na tomto zhoršení salda se podílí zejména dopady ekonomických problémů druhé poloviny roku 2008. V roce 2009 očekáváme v důsledku ekonomické recese zhoršení salda sektoru vlády až

na -6,6 % HDP. Přitom je uvažováno, stejně jako v případě metodiky fiskálního cílení, s dopady protikrizových opatření uvedených v boxu 1.

ČR má v důsledku poklesu objemu emisí CO₂ proti bazickému roku 1990 možnost prodat určitý objem tzv. jednotek přiděleného množství CO₂ jiným státům. Celkový možný příjem z tohoto prodeje se odhaduje na cca 25 mld. Kč. Tyto finanční prostředky by měly být v plné výši použity na financování ekologických projektů. Proto bude kumulativní dopad na deficity sektoru vlády za období prodeje a realizace výdajového programu nulový. Protože však výnosy a náklady nebudou časově souladné, dochází k ovlivnění sald sektoru vlády v jednotlivých letech. Ve vykázané hodnotě salda vládního sektoru ve výši -6,6 % HDP je započítán výnos z prodeje jednotek přiděleného množství CO₂ ve výši 11 mld. Kč a výdaj ve výši cca 0,5 mld. Kč, saldo roku 2009 je tedy z tohoto titulu pozitivně ovlivněno.

Přijaté výdajové rámce v letech 2010 až 2012 nepočítají s dodatečnými výdaji financovanými z prodeje jednotek přiděleného množství CO₂, ačkoliv byl tento úmysl deklarován. V letech 2010 a 2011 proto přijímáme předpoklad, že salda sektoru vlády nebudou z tohoto titulu ovlivněna, resp. že příjmy a výdaje se budou v každém roce rovnat. Pro rok 2012 považujeme za korektní, aby byl pozitivní dopad z roku 2009 kompenzován a saldo sektoru vlády v roce 2012 zhoršujeme o stejnou částku, o jakou bylo saldo zlepšeno v roce 2009. Tím bude zajištěn nulový kumulativní dopad na saldo. Tato skutečnost má pak také dopad na položku „Rozdíl mezi ESA 95 a fiskálním cílením“ v roce 2012, viz tabulka 3-1.

Výhled pro roky 2010 až 2012 je předurčen schválenými výdajovými limity státního rozpočtu a státních fondů, které pokrývají cca dvě třetiny celkových vládních výdajů, a jejichž dodržení výhled předpokládá. Pozitivně, z hlediska udržitelnosti veřejných rozpočtů, lze nepochybně hodnotit snahu vlády snižovat deficit prostřednictvím krácení výdajových rámců a přijetí úsporného balíčku, který je uveden v boxu 2. Deficit sektoru vlády tak je v roce 2010 očekáván ve výši 5,3 % HDP, v roce 2011 ve výši 5,6 % HDP a v roce 2012 ve výši 5,5 % HDP.

Box 2

Opatření pro rok 2010	Příjmy a výdaje VR ESA 95 (mld. Kč)		
	P _{VR}	V _{VR}	(P-V) _{VR}
I. Úsporná opatření			
1. Majetkové daně	3,0	0,0	3,0
2. Daň z příjmů	0,1	0,0	0,1
3. Spotřební daně	10,9	0,0	10,9
4. Daň z přidané hodnoty	13,4	0,0	13,4
5. Sociální zabezpečení a státní politika zaměstnanosti	31,0	0,0	31,0
6. Státní sociální podpora	-0,6	-0,6	0,0
7. Nemocenské pojištění	0,0	-2,4	2,4
8. Zaměstnanost	0,0	-3,5	3,5
9. Zdravotní pojištění	-4,5	0,0	-4,5
Celkem I.	53,3	-6,5	59,8

Opatření pro rok 2010	Příjmy a výdaje VR ESA 95 (mld. Kč)		
	P _{VR}	V _{VR}	(P-V) _{VR}
II. Další opatření a dopady			
1. Platy	-2,3	-5,4	3,1
2. Ostatní	-7,5	-17,7	10,2
Celkem II.	-9,8	-23,1	13,3
Celkem I.+II.	43,5	-29,6	73,1

Fiskální cíle pro roky 2011 a 2012 by současně měly směřovat k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, který je pro ČR stanoven v rámci fiskálních pravidel EU. Tento střednědobý rozpočtový cíl odpovídající strukturálnímu deficitu ve výši 1,0 % HDP je ČR povinna dosáhnout co nejdříve, nejpozději však v roce 2012. Na základě navrhovaného nastavení fiskální politiky a výdajových rámců je však pravděpodobné, že tento cíl nebude v roce 2012 naplněn.

Tabulka 3-4: Hospodaření sektoru vládních institucí (ESA 95)

		2008	2009 <i>Predikce</i>	2010 <i>Výhled</i>	2011 <i>Výhled</i>	2012 <i>Výhled</i>
Saldo sektoru vládních institucí	(% HDP)	-2,1	-6,6	-5,3	-5,6	-5,4
Ústřední vládní instituce	(% HDP)	-2,4	-5,8	-5,4	-5,6	-5,4
Místní vládní instituce	(% HDP)	0,0	-0,6	-0,1	-0,1	0,0
Fondy sociálního zabezpečení	(% HDP)	0,3	-0,2	0,1	0,0	0,0
Příjmy celkem	(% HDP)	40,9	39,5	41,5	41,0	39,5
	(růst v %)	1,8	-5,7	5,7	4,0	4,2
Výdaje celkem	(% HDP)	42,9	46,0	46,9	46,7	44,9
	(růst v %)	5,3	4,6	2,5	4,7	4,1

Tabulka 3-4 blíže specifikuje deficity jednotlivých složek sektoru vlády. U fondů sociálního zabezpečení očekáváme v podstatě vyrovnané hospodaření, zatímco v případě místních vládních institucí očekáváme postupné překonání šokového propadu příjmů.

Příjmy vládního sektoru

Odhad dynamiky příjmů vládního sektoru pro rok 2009 zaznamenal od data publikace předchozího Fiskálního výhledu zhoršení, když byla predikce celkových příjmů oproti jarnímu Výhledu revidována směrem dolů o cca 53 mld. Kč. Zpřesněný odhad implikuje pro rok 2009 meziroční pokles příjmů vládního sektoru na úrovni 5,7 %. Pro rok 2010 naopak představují nové odhady z důvodu zvýšení daní zlepšení meziročního růstu příjmů vládního sektoru na úroveň 5,7 % oproti původnímu růstovému odhadu 1,6 %. Odhad vývoje příjmů sektoru vlády pro rok 2011 zůstává v růstovém vyjádření nezměněný na úrovni cca 4 %.

Hlavními položkami zhoršujícími příjmovou dynamiku vládního sektoru byly zpřesněné odhady propadu daňových příjmů, a to zejména u položky běžné daně z důchodů, jmění a jiné (korekce směrem dolů o 27 mld.), položky výdaje na sociální příspěvky (zhoršení o cca 21 mld.) a u spotřebních daní (oproti jarnímu Výhledu zhoršení odhadu výběru o 11,1 mld. Kč).

Daňová kvóta nadále ve střednědobém výhledu osciluje kolem úrovně 34 % HDP.

Tabulka 3-5: Příjmy sektoru vládních institucí

		2008	2009	2010	2011	2012
			<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Příjmy celkem	<i>(mld. Kč)</i>	1507,8	1421,9	1502,9	1563,3	1629,6
	<i>(růst v %)</i>	1,8	-5,7	5,7	4,0	4,2
Daňové příjmy	<i>(mld. Kč)</i>	722,7	660,7	709,1	735,2	764,7
	<i>(růst v %)</i>	-0,8	-8,6	7,3	3,7	4,0
Daně z výroby a dovozu	<i>(mld. Kč)</i>	405,6	403,7	442,8	448,8	458,6
	<i>(růst v %)</i>	2,9	-0,5	9,7	1,4	2,2
z toho: Daň z přidané hodnoty	<i>(mld. Kč)</i>	254,8	246,8	264,1	267,2	273,1
	<i>(růst v %)</i>	12,3	-3,1	7,0	1,2	2,2
Spotřební daně	<i>(mld. Kč)</i>	126,1	130,7	150,5	152,7	155,4
	<i>(růst v %)</i>	-11,5	3,6	15,1	1,5	1,8
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	<i>(mld. Kč)</i>	316,7	256,5	266,1	286,1	305,8
	<i>(růst v %)</i>	-5,1	-19,0	3,7	7,5	6,9
z toho: Daň z příjmu fyzických osob	<i>(mld. Kč)</i>	148,8	122,7	129,1	136,6	147,1
	<i>(růst v %)</i>	-3,0	-17,6	5,3	5,8	7,7
Daň z příjmu právnických osob	<i>(mld. Kč)</i>	163,8	129,3	131,8	144,2	153,2
	<i>(růst v %)</i>	-7,2	-21,0	1,9	9,4	6,2
Kapitálové daně	<i>(mld. Kč)</i>	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
	<i>(růst v %)</i>	-12,5	0,5	-38,2	2,0	2,0
Sociální příspěvky	<i>(mld. Kč)</i>	599,2	549,9	571,2	592,8	621,7
	<i>(růst v %)</i>	3,9	-8,2	3,9	3,8	4,9
Důchody z vlastnictví	<i>(mld. Kč)</i>	31,4	31,6	35,5	36,9	37,0
	<i>(růst v %)</i>	7,8	0,8	12,2	3,9	0,5
Ostatní	<i>(mld. Kč)</i>	154,5	179,6	187,1	198,5	206,1
	<i>(růst v %)</i>	5,4	16,3	4,1	6,1	3,9
Daňová kvóta	<i>(% HDP)</i>	35,8	33,6	35,3	34,8	33,6

Výdaje vládního sektoru

Ve výdajové oblasti předpokládáme pokračování v úsporné politice vlády a dodržování zpřísněných výdajových limitů. Přesto od minulého Fiskálního výhledu došlo k revizi odhadu výdajů vládního sektoru směrem nahoru o cca 9 mld. v roce 2010, mj. předpokládaným přesunem prostředků programu „Zelená úsporám“.

Ke zlepšení situace (snížení výdajů) naopak došlo v případě odhadu výdajů na kolektivní spotřebu (jejich meziroční nárůst o 1,2 % očekávaný v předchozím Fiskálním výhledu pro rok 2010 byl v rámci revidovaného výhledu změněn na meziroční pokles o 4,3 %, a to zejména z důvodu plánovaného snížení platů ve státní správě) a ve vývoji položky sociální transfery jiné než naturální (původně očekávaný meziroční nárůst o 5,1 % v roce 2010 byl nově revidován na polovinu, tj. o 2,5 %). Rovněž došlo ke snížení odhadu objemu náhrad zaměstnancům v důsledku úsporných opatření zavedených vládou v sektoru státní správy, když jejich původně očekávaný nulový meziroční nárůst byl nově pro rok 2010 nahrazen předpokladem meziročního poklesu o 5,4 %.

Úrokové výdaje zaznamenají v letošním roce meziroční nárůst o 13,2 %, revidovaný odhad je však oproti předchozímu Fiskálnímu výhledu pro rok 2009 nižší o 3,4 mld. Kč. Alarmující však nadále zůstává meziroční nárůst této položky pro další období, kdy pro rok 2010 odhadujeme meziroční zvýšení úrokových výdajů o 43,8 % a pro 2011 jejich meziroční nárůst o dalších 23 %.

Tabulka 3-6: Výdaje sektoru vládních institucí

		2008	2009	2010	2011	2012
			<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Výdaje celkem	<i>(mln. Kč)</i>	1583,4	1656,7	1698,2	1778,5	1851,6
	<i>(růst v %)</i>	5,3	4,6	2,5	4,7	4,1
Výdaje na konečnou spotřebu	<i>(mln. Kč)</i>	753,2	784,9	777,1	794,2	803,3
	<i>(růst v %)</i>	4,9	4,2	-1,0	2,2	1,2
Výdaje na kolektivní spotřebu	<i>(mln. Kč)</i>	373,6	379,5	363,2	368,8	360,2
	<i>(růst v %)</i>	5,2	1,6	-4,3	1,5	-2,3
Výdaje na individuální spotřebu	<i>(mln. Kč)</i>	379,6	405,4	413,9	425,4	443,2
	<i>(růst v %)</i>	4,5	6,8	2,1	2,8	4,2
Naturální sociální dávky	<i>(mln. Kč)</i>	198,6	212,5	216,9	223,3	232,9
	<i>(růst v %)</i>	6,1	7,0	2,1	2,9	4,3
Transfery individuálních netržních výrobků a služeb	<i>(mln. Kč)</i>	181,0	192,9	197,0	202,1	210,3
	<i>(růst v %)</i>	2,8	6,6	2,1	2,6	4,1
Sociální transfery jiné než naturální	<i>(mln. Kč)</i>	471,2	503,1	515,8	539,0	568,7
	<i>(růst v %)</i>	3,8	6,8	2,5	4,5	5,5
Úroky	<i>(mln. Kč)</i>	39,7	44,9	64,5	79,4	89,0
	<i>(růst v %)</i>	-1,5	13,2	43,8	23,0	12,1
Dotace	<i>(mln. Kč)</i>	63,7	65,3	64,0	64,5	65,5
	<i>(růst v %)</i>	2,0	2,4	-2,0	0,9	1,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>(mln. Kč)</i>	183,1	186,1	205,1	219,8	232,0
	<i>(růst v %)</i>	10,1	1,6	10,2	7,2	5,6
Ostatní	<i>(mln. Kč)</i>	72,5	72,5	71,7	81,6	93,1
	<i>(růst v %)</i>	14,4	0,0	-1,0	13,8	14,0
<i>Náhrady zaměstnancům</i>	<i>(mln. Kč)</i>	280,0	289,6	274,0	284,2	284,2
	<i>(růst v %)</i>	4,2	3,4	-5,4	3,7	0,0
<i>Sociální transfery celkem</i>	<i>(mln. Kč)</i>	669,8	715,6	732,6	762,2	801,5
	<i>(růst v %)</i>	4,5	6,8	2,4	4,0	5,2

Dluh vládního sektoru

V roce 2008 byla opětovně dosažena hranice 30 % poměru dluhu na HDP. V letech 2008 – 2012 předpokládáme nárůst podílu vládního dluhu na HDP o 14,3 p.b.

V letech 2007 a 2008 došlo k výrazné kumulaci finančních aktiv, konkrétně oběživa a vkladů, což zpomalilo pokles podílu dluhu. Předpokládáme, že již akumulovaná finanční aktiva budou použita k financování vládních výdajů v letech 2009–2012, což přispěje k pomalejšímu růstu dluhu, než by odpovídalo výsledkům hospodaření sektoru vlády.

Výhled také nezachycuje dosud neschválené privatizační akce. V případě jejich uskutečnění a využití příjmů z privatizace k financování vládních výdajů by došlo k dalšímu zpomalení nárůstu podílu vládního dluhu na HDP.

Rozdíl mezi saldem hospodaření (tokovou veličinou) a změnou dluhu (stavovou veličinou) je vyjádřen faktory působícími na úroveň dluhu (tzv. stock-flow adjustment). Nejvýznamnějším faktorem ovlivňujícím úroveň vládního dluhu je zpravidla vládní saldo – v případě deficitů se dluh kumulativně zvyšuje a v případě přebytků snižuje. Příčiny rozdílu mezi velikostí kumulovaných sald a skutečného dluhu jsou následující:

- Rozdílnost účetních konceptů: Koncept dluhu je hotovostní, příčinou zadlužování je nedostatek finančních prostředků. Naproti tomu saldo v metodice ESA 95 je zachyceno na akruálním principu.

- Rozdílnost obsažených položek: Vládní saldo je bilanční položkou rozvahy všech finančních aktiv a pasiv, zatímco dluh je definován jako souhrn pouze některých pasiv (konkrétně oběživa a vkladů, dluhopisů a přijatých půjček); tedy změna aktiv a nedluhových pasiv ovlivňuje saldo bez vlivu na dluh.
- Rozdílnost ocenění: Dluh je oceněn v nominální hodnotě, zatímco saldo vychází z tržních cen. Úroveň zahraničního dluhu může být ovlivněna rozdíly ve směnných kursech.

Tabulka 3-7: Hrubý konsolidovaný vládní dluh

		2007	2008	2009 <i>Predikce</i>	2010 <i>Výhled</i>	2011 <i>Výhled</i>	2012 <i>Výhled</i>
Vládní instituce celkem	<i>(mln. Kč)</i>	1023,8	1104,9	1284,4	1434,2	1603,9	1780,5
Ústřední vládní instituce	<i>(mln. Kč)</i>	939,1	1016,1	1190,9	1337,3	1503,8	1680,4
Místní vládní instituce	<i>(mln. Kč)</i>	88,4	91,9	95,1	98,6	101,7	101,7
Fondy sociálního zabezpečení	<i>(mln. Kč)</i>	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Podíl vládního dluhu na HDP	<i>(% HDP)</i>	29,0	30,0	35,6	39,6	42,1	44,3
Příspěvky ke změně dluhu							
Změna dluhu	<i>(p. b.)</i>	-0,5	1,0	5,7	3,9	2,5	2,3
Primární saldo vládního sektoru	<i>(p. b.)</i>	-0,5	1,0	5,4	3,6	3,6	3,3
Úroky	<i>(p. b.)</i>	1,1	1,1	1,2	1,8	2,1	2,2
Růst HDP v běžných cenách	<i>(p. b.)</i>	-2,7	-1,2	0,7	-0,2	-2,0	-2,1
Ostatní faktory	<i>(p. b.)</i>	1,5	0,1	-1,7	-1,3	-1,2	-1,1
Rozdíly mezi hotovostním a aktuálním principem	<i>(p. b.)</i>	0,0	-1,3	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5
Čisté pořízení finančních aktiv	<i>(p. b.)</i>	1,5	1,3	-1,1	-0,7	-0,7	-0,6
	<i>(mln. Kč)</i>	54,5	48,4	-40,2	-26,0	-26,0	-26,0
<i>v tom: oběživo a vklady</i>	<i>(mln. Kč)</i>	76,2	74,6	-38,2	-24,0	-24,0	-24,0
<i>akcie a ostatní účasti (privatizace)</i>	<i>(mln. Kč)</i>	-18,5	-23,2	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>ostatní aktiva a nedluhová pasiva</i>	<i>(mln. Kč)</i>	-3,3	-3,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Přecenění a ostatní faktory	<i>(p. b.)</i>	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Cyklický vývoj

Podle aktuálních odhadů potenciálního produktu a makroekonomické predikce se česká ekonomika nachází ve fázi recese, k vrcholu ekonomického cyklu došlo v roce 2007. V roce 2009 došlo k poklesu HDP pod jeho potenciální úroveň, a tím i k překročení kladné produkční mezery do záporných hodnot. V roce 2009 došlo rovněž k celkovému poklesu reálného HDP. Důsledkem těchto nepříznivých makroekonomických podmínek je zvýšení podílu nominálního deficitu na HDP v roce 2009. V položce jednorázové a ostatní přechodné operace jsou v letech 2009–2012 zohledněny jednorázové příjmy z prodeje jednotek přiděleného množství i s nimi související jednorázové výdaje.

Fiskální úsilí, definované jako meziroční změna strukturálního salda, se také v letech 2008 a 2009 nevyvíjí příznivě. V roce 2010 by mělo dojít ke zvýšení fiskálního úsilí po zavedení stabilizačních opatření. Vývoj v letech 2011 a 2012 však naznačuje další zhoršení fiskálního úsilí.

Je zřejmé, že střednědobý rozpočtový cíl, ke kterému se ČR zavázala EU, nebude v roce 2012 při takto nastavené fiskální politice dodržen.

Tabulka 3-8: Strukturální saldo vládního sektoru (v % HDP)

	2008	2009 <i>Predikce</i>	2010 <i>Výhled</i>	2011 <i>Výhled</i>	2012 <i>Výhled</i>
Růst HDP ve stálých cenách (v %)	2,7	-5,0	0,3	2,8	3,3
Růst potenciálního HDP (v %)	3,5	3,0	2,3	2,3	2,8
Produkční mezera	2,9	-5,1	-6,9	-6,5	-6,1
Saldo vládního sektoru	-2,1	-6,6	-5,3	-5,6	-5,5
Cyklická složka salda	0,8	-1,4	-2,0	-1,9	-1,7
Cyklicky očištěné saldo	-2,9	-5,2	-3,4	-3,8	-3,9
Jednorázové a ostatní přechodné operace	-0,1	0,2	-0,1	-0,1	-0,3
Strukturální saldo	-2,8	-5,4	-3,3	-3,8	-3,6
Úroky	1,1	1,2	1,8	2,1	2,2
Strukturální primární saldo	-1,7	-4,2	-1,5	-1,7	-1,3
Změna strukturálního salda	-1,3	-2,6	2,1	-0,5	0,2

3.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

Problematice dlouhodobých projekcí veřejných výdajů je v tomto Fiskálním výhledu věnováno samostatné téma, viz kapitola 4.